

Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља

Ниш

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ СА
ФИНАНСИЈСКИМ ИЗВЕШТАЈЕМ ЗА
2023.ГОДИНУ**

Садржај:

1. Уводни део

2. Основна делатност установе

3. Додатне активности

3.1 Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи

3.2 Економско оснаживање корисница

4. Сарадња са другим институцијама и организацијама

5. Пројекте активности и донације

6. Проширење делатности установе

6.1 Саветовалиште за децу жртве насиља

6.2 Саветодавна дечија линија

7. Рад на превенцији и подизању свести о проблему насиља у породици и насиљу над децом

8. Учествовање и присуствовање на конференцијама и едукацијама

9. Финансијски извештај

1.УВОД

Насиље над женама је сваки чин против женине воље, а који доводи до угрожавања у свакој сфери живота. Насилник може бити било који члан породице и може се десити свакој жени независно од образовања или материјалног статуса и никако се не може правдати жениним понашањем, већ представља злоупотребу једног пола над другим.

Када већ дође до насилне ситуације у породици, могућност стручних интервенција је сужена, а делотворност саветодавног рада са паром је у многостручности узалудна због дубине нарушености односа. Стручни и научни кругови су гласни и јединствени у ставу да је превенција најефикаснији начин борбе против насиља свих врста, те је наша установа своје деловање пројектовала у том смеру. Трибинама, перформансима, обраћањима, стручним разменама, разговорима са грађанима и саветодавним радом са корисницама, утичемо на креирање ненасилног и толерантног окружења. Проблем насиља у породици се сигурно не може решити брзо, али формирањем здравих навика код будућих генерација које ће се трансгенерацијски преносити, можемо се надати значајном смањењу породичног насиља. У оквиру превентивног рада залажемо се да променимо и дубоко укоревљено гледиште да је насиље у породици „лична ствар“ чланова те породице, освешћавањем грађана да је непријављивање насиља једнако саучесништву и немоћом прећуткивању. Резултати наших кампања су већ осетни и подстичу нас да наставимо да радимо истим интензитетом.

Наше досадашње искуство показује да су жене жртве породичног насиља најчешће нижег образовног статуса, незапослене, без подршке породице и слабих ресурса. Понекад су то и старије жене жртве насиља од

своје деце. Честе психолошке последице претпљеног насиља су: депресивност, анксиозност, ниско самопоуздање, губитак концентрације али су понекад и због целокупне породичне ситуације нарушене и родитељске компетенције. Када се жртве насиља нађу у ситуацији иницијалног шока једино уточиште могу наћи у Сигурној кући где поред заштите добијају и психолошку подршку и помоћ као и правно саветовање и упут за правну помоћ. Санација психолошких и емоционалних последица насиља, оснаживање у погледу неге, образовања и васпитања деце, оспособљавање за запослење и остваривање права из разних домена је само део широке лепезе активности које спроводимо са корисницама на смештају.

У протеклој 2023. години на смештају у Сигурној кући за жене и децу жртве породичног насиља у Нишу било је укупно 95 корисника, од чега 45 жена и 50 деце.

Запажа се да је овај број приближно исти последњих година, да нема значајног повећања, што се може повезати са доношењем Закона о спречавању насиља у породици.

Велики број, тачније 56% од укупног броја корисница боравило је са децом у Сигурној кући. Већина корисница је из урбане средине 59% док је 41% из руралног подручја. Што се тиче година старости најмлађа корисница имала је 17, а најстарија 69 година.

И даље је уочљив проблем да је велики број корисница у тренутку пријема у установу било незапослено (83%) што указује на велики проблем економске зависности од насилника.

2. ОСНОВНА ДЕЛАТНОСТ УСТАНОВЕ

Свакодневна делатност Сигурне куће представља обезбеђивање безбедности, смештаја и исхране. Поред базичне делатности услуге које се

пружају у Сигурној кући јесу пружање правне и психолошке помоћи жртвама насиља као и економско оснаживање корисница.

Психолошка помоћ је фокусирана на групни и индивидуални рад са циљем повећања базичне психолошке сигурности, подизања самопоуздања, проналаска опција за самостални живот без насиља. У иницијалној фази са корисницама се ради на психолошкој стабилизацији, након стабилизације и опсервације кориснице почињу са личним радом како кроз индивидуални рад тако и укључивањем у групне радионице где имају прилику да размене искуства, стекну нова знања и развију различите вештине.

Током 2023.године поред психолошке стабилизације корисницама је пружана правна помоћ у сарадњи са Центрима за социјални рад. Такође кориснице су добиле помоћ око регулације личних докумената и регулисања права из система Социјалне заштите.

Групне радионице спроведене током 2023. године биле су едукативног, искуственог и креативног типа. Циљеви ових радионица су вишеструки:

- Развијање комуникационих вештина,
- Јасно и конкретно исказивање својих потреба, ставова и осећања,
- Постављање здравих граница,
- Сналажење у интерперсоналним релацијама,
- Значај доследности у васпитању,
- Разумевање родитељских стилова,
- Стварање здраве афективне везаности,
- Неговање здраве родитељске климе,
- Правилно располагање новцем,
- Упознавање са сајтовима за посао,

- Симулација реалног разговора са послодавцем.

На креативним радионицама кориснице су имале прилику да открију своје унутрашње таленте, правећи пињате, лутке, новогодишње украсе, и радећи декупаж технику.

Током искуствених радионица кориснице су причале о својим осећањима, стекле увиде у неадекватне обрасце понашања и своје изборе, размењивале искуства а све у циљу смањивања кривице и повећања самопоуздања и слике о себи. Након присуства оваквим радионицама код корисница је примећена отвореност за нова решења.

Деца која су са мајкама боравила у установи била су индиректно или директно изложена насиљу.

Са циљем дистанцирања од претпљених траума са децом су реализоване едукативне и креативне радионице. Педагози установе свакодневно су за децу организовали различите врсте активности. Са млађом децом активности су реализоване у играоници, док се са школском децом радило на помоћи израде домаћих задатака и усвајања школског градива. Такође, стручни радници установе били су у сталном контакту са школама које деца похађају.

3. ДОДАТНЕ АКТИВНОСТИ

Осим основне делатности Сигурна кућа је и током 2023. године све време

- пружала помоћ и женама жртвама насиља које се не налазе у Сигурној кући путем телефонских саветодавних разговора,
- константно радила на превенцији и подизању свести о проблему насиља у породици,

- залагала да економски оснажи кориснице установе.

3.1. Рад са жртвама насиља које се не налазе на смештају у установи

Свака особа која трпи било какав вид насиља или сумња да је у ризику имала је прилику да током 2023. године добије подршку путем телефона или интернет странице.

3.2 Економско оснаживање корисница

Економска зависност од партнера била је једна од кључних фактора због кога су кориснице Сигурне куће остајале у насилном партнерском односу. У тренутку пријема у установу већи број корисница је незапослен, а што се њиховог образовања тиче – углавном су имале завршено основно или средње образовање. Оснаживање жена жртава насиља и њихова финансијска независност важан је фактор у нормализацији живота после насиља.

Осим сталне помоћи Града Ниша у циљу економског оснаживања потписан је Меморандум о сарадњи са организацијом "Caritas Serbia" у оквиру пројекта под називом "Your job."

Као и ранијих година са националном службом за запошљавање одржавана је константна сарадња.

4. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Насиље је не само лични већ и друштвени проблем те је потребно учешће више институција истовремено. Помоћ других институција у препознавању проблема са којима се жртве насиља суочавају и жеља да помогну од изузетног је значаја. Стручни радници Сигурне куће највећу сарадњу одржавају са Центром за социјални рад како би заједничким ресурсима помагали корисницама. Веома често кориснице су на смештају са децом те је сарадња са школама и вртићима веома значајна. У ситуацијама када је здравствена помоћ неопходна успоставља се и сарадња са здравственим институцијама.

- Представник установе који је и члан Савета за безбедност деце Града Ниша имао је активно учешће у раду истог;
- Представник установе Сигурна кућа као члан Локалног тима за борбу против трговине људима активно је учествовао у раду Локалног тима;
- Представници установе узели су активно учешће на радном састанку градских институција и невладиног сектора под називом "Унапређивање механизма локалне сарадње у циљу унапређивања подршке женама са искуством родно заснованог насиља"; Теме разговора била је локални одговор на насиље над женама, искуства и добре праксе, стратегије изласка из насиља, подршке ширег система;
- Успостављена је сарадња између ОШ "Његош" Ниш и Саветовалишта за децу жртве насиља Ниша у циљу превенције вршњачког насиља. Сарадња се огледа у виду заједничких

предавања, радионица и саветовања родитеља, наставника и ученика. Прва заједничка акција била је заједничко обележавање Међународног дана борбе против насиља над децом, 20.11.2023. у виду радионица са ученицима V разреда на тему емпатије и ненасине комуникације;

- Састанак са супервизорима Центра за социјални рад који се односио на заједничко решавање проблема насиља над децом. Наша намера је да удружимо снаге и ресурсе како бисмо пружили што бољу подршку најмлађима у нашем граду. Сарадња између Саветовалиште за децу жртве насиља Ниш и ЦСР је кључна у борби против овог проблема;
- Представници Сигурне куће учествовали су на више састанака у организацији Удружења грађана "Атина", а у оквиру пројекта одобреног од стране организације UN Women.

5. Пројектне активности и донације

Као и током претходних година, установа Сигурна кућа се и током 2023. године залагала да додатно обезбеди средства којим би унапредила свој рад и квалитет живота жртава насиља.

У 2023. години средствима добијеним пројектом који је финансирао „UN WOMEN“ реновиран је приземни део објекта установе у коме је отворено прво у Србији -Саветовалиште за децу жртве насиља. Осим уређења унутрашњег дела објекта површине 120 м² у коме су изведени грађевински радови (молерски радови, замена столарије, преграђивање простора, реновирање тоалета...) као и куповина намештаја за опремање Саветовалишта.

Уређено је и двориште установе. Постављена је нова ограда и капија, направљена је стаза, поплочано је двориште испред Саветовалишта. Уређењем овог простора обезбедили смо: конференцијску салу, чекаоницу, терапеутску собу, просторију за одржавање креативних радионица, канцеларију за психологе, простор намењен за СОС дечију линију. Потпуно ново и опремљено Саветовалиште отворено је 8. Септембра 2023.године.

Саветовалиште је додатни садржај Регионалне сигурне куће у коме ће стручњаци радити са децом из Ниша и околине. Осим пружања терапеутских услуга, експертски тимови радиће и на превенцији сваког облика насиља над децом, са посебним освртом на вршњачко насиље. Овај реновиран простор пружа пријатну атмосферу и амбијент у којем се деца осећају сигурно и подржано.

Осим аплицирања пројектима, установа се редовно бавила и писањем и слањем захтева и молби за донацијама, те су током 2023. године обезбеђене донације од следећих друштвено одговорних компанија и институција:

- Донација Телекома којом је обезбеђена СОС саветодавна телефонска линија за децу и младе.
- Донација начелника Полицијске управе Ниша и чланова Мреже жена у полицији из Полицијских управа у Нишу, Пироту, Зајечару и Координационе управе за АП КиМ у виду постељине, пешкира и ћебади.
- Желећи да подржи рад установе Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља Ниш и њихове храбре кориснице, као и да укаже на потребу веће солидарности са онима који су

најугроженији, компанија „LG“ је за нашу установу донирала 2 клима уређаја.

- Акцију коју су организовале девојке запослене у Компанији Вега ИТ Ниш за Сигурну кућу у Нишу. Компанија је донирала ваучере New Уоркер - а корисницама установе којима су обезбедиле и купиле додатну гардеробу.

6. ПРОШИРЕЊЕ ДЕЛАТНОСТИ УСТАНОВЕ

На седници Скупштине Града Ниша усвојена је Одлука о измени и допуни одлуке о оснивању Сигурне куће за жене и децу жртве породичног насиља у Нишу, чиме је установа проширила своју делатност на још две делатности;

6.1 Саветовалиште за децу жртве насиља

Саветовалиште је додатни садржај Регионалне сигурне куће у коме ће стручњаци радити са децом из Ниша и околине. Осим пружања терапеутских услуга, експертски тимови радиће и на превенцији сваког облика насиља над децом, са посебним освртом на вршњачко насиље.

Према подацима нишког Центра за социјални рад у просеку се годишње поднесе 200 пријава насиља над децом. Ово је алармантан број који указује на потребу за адекватном подршком и интервенцијом у случајевима насиља. Упутни орган за пружање терапеутских услуга је надлежни Центар за социјални рад, а током 2023. године (за три месеца), осморо деце упућено је у Саветовалиште за децу жртве насиља ради укључивања у терапијски третман.

Саветовалиште за децу жртве насиља пружа терапеутске услуге деци са искуством насиља. С обзиром на то да Светска здравствена организација за рад са децом са траумом препоручује когнитивно-бихејвиоралну терапију фокусирану на трауму, стручњаци ће у свом раду примењивати ову терапију која обухвата рад са децом од 3 до 18 година. У просеку је потребно 18 сусрета, односно сеанси са дететом. Такође, предвиђено је да се након тих третмана, дете прати 2 до 3 пута годишње.

Циљеви терапеутских услуга намењених деци и младима који су доживели трауматске догађаје били су:

- учење ефикасних вештина како би се носили са емоционалним проблемима и проблемима у понашању повезаним са траумом (смањење симптома посттрауматског стресног поремећаја, депресије повезане са траумом, анксиозности и проблема у понашању, и уобичајених когнитивних и емоционалних проблема повезаних са траумом, као што су страх, срам, срамота, кривица и самопоуздање);
- суочавање и решавање тих проблема у безбедном терапеутском окружењу,
- интегрисање искуства трауме и наставак живота на безбедан и позитиван начин.

Током терапеутског рада родитељи су све време укључени у третман детета а такође њима се пружа психпедукативана и саветодавна подршка како би могли да ефикасније пружају подршку детету, и унапредили родитељске вештине.

6.2 СОС Дечија линија Ниш – „Делини“

Како одрасли тако и деца могу да се нађу у ситуацији да се осећају тужно, усамљено, забринуто, потиштено.

Некада и један разговор са стручним лицем може да доведе до тога да се деца осећају боље и сигурније знајући да је ту неко за њих. Услуга СОС телефона подразумева пружање анонимних и поверљивих услуга. Уколико су њихова права нарушена могу добити информацију коме да се обрате за помоћ. Такође могу добити информације како да се носе са одређеним емоцијама, како да се понашају да би превазишли одређену ситуацију.

У 2023. години припремали смо се за отварање дечије саветодавне линије. У овој години наши стручни радници завршили су акредитовани програм при Републичком заводу за социјалну заштиту за дечије телефонске саветнике који је подразумевао 40 сати теоријског рада, 75 сати праксе и 3 супервизије. Укупно шест стручних радника добило је сертификате за дечије телефонске саветнике. Обука је била фокусирана на развијање основних вештина саветовања која ће бити основа за разговор са децом и младима која позову дечију СОС линију.

Захваљујући донацији Телекома са којим смо потписали донаторски уговор децембра месеца, обезбедили смо бесплатну СОС саветодавну телефонску линију.

7. Рад на превенцији и подизању свести о проблему насиља у породици и насиљу над децом

Сигурна кућа је предузела бројне активности како би допринела превенцији насиља у породици, као и подизању свести грађана о овом проблему:

- Поводом обележавања Националног дана сећања на жене жртве насиља у Нишу је у организацији Сигурне куће за жене и децу жртве породичног насиља Ниш одржан је округли сто у Официрском дому на ком су учешће узели представници свих институција које се у граду Нишу баве проблемом насиља у породици.

- Установа је поводом обележавања Међународног дана борбе против насиља над старијим особама, 15. јуна организовала округли сто под називом „Сузе трећег доба" на ком се разговарало о проблемима и последицама насиља над старима, које су то особе које су у највећем ризику, како препознати знакове који упућују на злостављање старе особе и зашто је важно радити на међугенерациској солидарности.

Обзиром на озбиљност проблема и последица које насиље са собом доноси важно је подизати свест и старијима као и општој популацији о томе шта је то насиље над старима, који су облици, који су знакови који указују да се насиље дешава, који су фактори ризика и препоруке за старије особе како да спрече и како да реагују када се насиље дешава.

- Представници установе узели су учешће у панел сесији у оквиру кампање „Стоп фемициду". Тема панел сесије била је: Како подићи свест о насиљу над женама, како не окретати главу када га приметимо, постоји ли начин да се фемицид искорени.

- У сусрет обележавању „16 дана активизма у борби против насиља над женама“ Сигурна кућа за жене и децу жртве породичног насиља Ниш је у ТЦ „Делта Планет“ организовала акцију која је имала за циљ да подигне свест грађана о различитим облицима насиља као и о механизмима заштите који су им на располагању. Током акције подељен је информативни и едукативни материјал како да препознају и како да се заштите од насиља.

- Учешћем на конференцији под називом "Превенција партнерског насиља међу младима" скренули смо пажњу на важну тему како изградити здраву везу и решити конфликте на миран начин.

- Стручни тим установе одржао је предавање за студенте мастер студија Филозофског факултета Универзитета у Нишу, предмет Клиничко - социјална психологија под називом НАСИЉЕ У ПОРОДИЦИ - ХОЛИСТИЧКИ ПРИСТУП

Све активности биле су медијски испраћене са циљем подстицања друштва на апсолутну неприхватљивост насилног понашања, као и са циљем информисања потенцијалних жртава насиља о установама које им могу пружити помоћ и заштиту.

Током 2023. године Саветовалиште за децу жртве насиља иницирало је бројне превентивне активности:

- Прва заједничка акција била је заједничко обележавање два значајна датума везана за превенцију насиља над децом - „Европски дан борбе против насиља над децом“ и „Међународни дан борбе против најтежих облика насиља над децом“. Стручњаци Саветовалишта су за ученике петог разреда одржали интерактивну радионицу на две теме: емпатија и ненасилна комуникација. Пуно дечијих радова са исписаним порукама против насиља, плес и кореографија уз песму

„Насиље није храброст“ били су начини која су деца одабрала да изнесу свој став о овом проблему.

- Представници Саветовалишта за децу жртве насиља и Савета за безбедност деце Града Ниша одржали су састанак са секцијом психолога запосленим у образовању. Своје активности, које се односе на заштиту деце од насиља, изнели су представници релевантних институција и установа Града Ниша: Управа за друштвене делатности, Полицијска управа, Сигурна кућа, Центар за социјални рад, Канцеларија за младе и Филозофски факултет - департман за психологију.

На састанку су представљене нове услуге Сигурне куће - Саветовалиште за децу жртве насиља и Саветодавна телефонска линија за децу и младе – СОС Дечија линија Ниш „Делини“ која ће почети са радом почетком другог полугодишта школске 2023/24 године.

Такође, договорене су будуће активности које подразумевају конкретан рад са школама у виду вршњачке едукације која ће бити изведена у периоду од 20. јануара до 20. новембра 2024. године.

8. УЧЕСТВОВАЊЕ И ПРИСУСТВОВАЊЕ КОНФЕРЕНЦИЈАМА И ЕДУКАЦИЈАМА

Стручни тим установе је током протекле године похађао бројне едукације и семинаре са циљем пружања што квалитетнијих услуга корисницима установе, као и са циљем стицања потребних знања и вештина за пружање услуга у оквиру нових делатности установе.

Представници установе присуствовали су следећим едукацијама:

- „Како препознати трауматске реакције деце? Прављење стратегија за поступање са децом, сарадња са службама, мапирање ресурса“,
- „Рад са децом и породицама у којима је откривено постојање сексуалног злостављања деце“,
- „Унапређење знања и вештина стручних радника/ца у раду са децом сведоцима и жртвама породичног насиља“,
- „Превазилажење Burn out-а у ситуацији интензивних осећања“,
- „Иницијални тренинг за дечије телефонске саветнике“.

Осим наведеним едукацијама, представници установе присуствовали су и следећим међународним конференцијама:

- Фестивал права и социјалне заштите 2023,
- Октобарски сусрети у социјалној заштити,
- Конференција о безбедности деце у оквиру које је презентован и пуштен у рад систем „Пронађи ме“ за хитно обавештавање јавности у случају нестанка малолетног лица.

9. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Буџет за 2023. годину сачињен је у укупном износу од 35.853.000,00 динара, од тога планирана средства из буџета Града Ниша у износу од 33.313.000,00 динара и средства из сопствених прихода у износу од 2.540.000,00 динара.

Укупни расходи у 2023.години износе 23.868.193,06 динара.

Сва пренета буџетска средства наменски су потрошена.

Директор

дипл.психолог Соња Шћекић